

एखादा व्यक्ती त्याच्या बुद्धिमतेच्या जोरावर, ताकतीच्या जोरावर किंवा त्याच्या हिंमतीच्या जोरावर एकामागुन एक यशाची शिखरे पार करू लागला असेल तर फक्त त्या ईर्षेपोटी, द्वेषापोटी, किंवा स्वतःचा जळफळाट होतोय तो शमविण्यासाठी त्या व्यक्तीचे कारण नसताना उगीचच केले जाते ते खचीकरण !

एखाद्याचे खचीकरण करणे म्हणजे अर्थातच त्याला कोणत्याना कोणत्या तरी कारणाने मागे खेचणे, त्याच्या मार्गात मुऱ्डामहून अडथळा आणणे किंवा त्याच्या कामात व्यत्यय कसा येईल या विचाराने त्याचे मानसिक संतुलन बिगडवणे होय. परंतु एखादा मुरलेला राजकरणी स्वतःचे खचीकरण होताना पाहत अगदी सयमं बाल्गून शांत राहतो व त्याचा दिवस उजाडताच तो असा काही चौकार किंवा षटकार मारतो की होणारे खचीकरण अचानक सन्मानात रूपांतरीत होते. परंतु त्याची सुद्धा वेळ येण्याची तो देखील वाट पाहत असतो.

मुळात कुणाचेही खचीकरण कुणीही का करावे ? कधी कधी वाटत की काही लोकांची वृत्ती नकारात्मक असल्याने त्यांना सकारात्मक गोष्टी पाहण्याची सवय नसते, त्यामुळे कुणी सकारात्मक कार्य करत असेल तर उगीचच त्याच्या कार्यात अडथळा आणला जातो. ज्या गोष्टींना व्यवहारात काहीच किंमत नसते अशा गोष्टीचा बाऊ केला जातो. त्या गोष्टीवर नाहक विरोधाभास निर्माण करून वेगवेगळ्या स्टाईलने रंगल्या जातात ज्या व्यक्तींचे खचीकरण केले जाते त्या व्यक्तीशी इतर अन्य जण ताचिक चर्चा करण्यास असमर्थ असल्याने मग तांत्रिक गोष्टींचा भडीमार केला जातो. ज्याचे खचीकरण करण्याचा प्रयत इतर काह जे करीत असतात मग ते स्वतः वेगवेगळ्या मतांचे असून सुद्धा फक्त एकाच्या खचीकरणासाठी एकमतावर येतात. पुढे त्यांचे काय होणार हे सांगण्यासाठी कोणत्या ज्योतिषाची गरज नसते.

खचीकरण करण्यात तसा कुणाचा वाईट हेतू असेल, असेही नसते. कारण ज्याचे खचीकरण केले जात असते त्याच्या तोंडावर व समक्ष त्याच्या विरोधात बोलण्याची कुणाची हिंमत नसते, परंतु कुरुदोडी करून, त्याला आपल्यापेक्षा कमीपणा कसा आणता येईल याच विचारात खचीकरण करणारे वावरत असतात. त्यांच्या स्वतःच्या नजरेत ते अगदी योग्य असतात कारण उजव्या डोऱ्यावर मारलेली पटटी त्यांना आरशामध्ये डाव्या डोऱ्यावर मारलेली दिसते. आपण बेंबीच्या देठापासून ओरडून सांगितले तरी त्यांचा त्या आरश्यावरच भरोसा असतो. एखादी गोष्ट नक्की चूक आहे की बरोबर हे तपासून घेण्यापेक्षा, सत्याला खरी साथ देण्यापेक्षा लोक काय म्हणतात किंवा म्हणतील या विवंचनेते आपल्याच जवळच्या माणसाला हृदयातून दुखावतात. खचीकरण करणे ही तशी एक प्रकारची विकृतीच आहे. प्रकृती मध्ये कुणीही कुणाचे खचीकरण करत नसतो तर उलट मोठेपणा देत असतो. एखादा दहा रुपयांचे काम करत असेल तर मोठेपणा देताना त्या कामाचे शंभर रुपये सांगितले जातात. तर उलट खचीकरण करणारे त्याच कामाला एक रुपयाची सुद्धा नव्हे तर एक पैशाची देखील किंमत दयायला तयार नसतात. एखाद्याला मोठेपणा देण किंवा त्याचं खचीकरण करणे हे सर्वशी कुणाच्याही प्रकृतीवरच अवलंबून असत. ज्यांची प्रकृती ठीक नसते तेच लोक विकृत होऊन खचीकरण करत राहतात. समाजामध्ये वावरताना प्रत्येकाला यशाच्या शर्यतीती भाग घेऊन जिंकायचं असत. त्यामुळे जो - तो आपल्या क्षमतेने क्षमतेने कुवतीनुसार धावत असतो. ज्यांच्या मध्ये शर्यत जिंकण्यासाठी लागणारी क्षमता नसते तेच लोक मग स्वतः जलद गतीने धावून जिकण्यापेक्षा उगीचच आपल्या बरोबर धावणाऱ्या सहकाऱ्याच्या पायात पाय अडकवून पडण्याचा प्रकार म्हणजेच एकप्रकारचे खचीकरण करणे होय.

पंढरीनाथ पवार

राष्ट्रीय सल्लागार

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ

■ 98202 58049

ऐक्य परिषदेचं राजकारण करू नका!

आर या पार

डॉ. शांतराम कारंडे

प्रिय समाज बांधव यांस,

सन्मेह जय रविदास !

गेली अनेक वर्षे समाजात कार्य करत असताना विविध चर्मकार संघटनांच्या नेत्यांना भेटण्याचा योग आला. समाजाची सेवा करण्याची इच्छा असल्याने काही मंडळांच्या संपर्कात आलो. जवळ जवळ सर्वच नेत्यांशी माझा संपर्क आला. अगदी मोठ्या नेत्यापासून ते लहानातल्या लहान नेत्यापर्यंत झाडून सगळ्याच नेत्यांशी डायरेक्ट संबंध आला. आणि आठ वर्षांच्या अभ्यासानंतर मला ठामणे एकमेव नेत्याचे नेतृत्व आवडले ते म्हणजे माजी समाजकल्याण मंत्री असलेले क्रांतिकारी नेते, चर्मकार हृदयसप्ताप्त आ. बबनराव घोलप अर्थात समस्त चर्मकारांचे लाडके नानासाहेब!

त्या काळात जो व्यक्ती स्वतः मंत्री असताना स्वतःचा विचार न करता आपल्या समाजाचा विचार करतो, एका राजकीय पक्षाचा नेता असताना तो समाजाची मोट बांधतो..... राजकीय गणिताचा विचार न करता फक्त आपल्या समाजबांधवासाठी अहोरात्र अखद्या महाराष्ट्र पालथा घालतो अशा भक्तम व घाडसी नेत्याचे नेतृत्व स्वीकारून यी राष्ट्रीय चर्मकार महासंघात सक्रिय झालो. मग त्या माध्यमातून अनेक नेत्यांशी जवळीक झाली आणि कुणाला किती समाजाविषयी तळमळ आहे, कोण समाजहितासाठी झटकेतो आणि कोण स्वतःच्या स्वार्थासाठी समाजाचा वापर करून समाजसेवेचे ढोंग करत आहे याचा अंदाज आला. परंतु आपल्याच समाजाच्या नेत्याविस्तृदृ आपण का बोलावे म्हणून मी शांतपणे आपले काम करत रहिलो.

तो दिवस मला अजूनही आठवतोय की, एके दिवशी नानांनी स्वतः मला फोन करून सांगितले की बुलाडाण्याची वाईट घटना घडल्यामुळे सर्व समाज बांधव पुहा एकवटतोय तर तु आणि उमाकांत डोईफोडे असे दोयांनी मिळून त्या ऐक्य परिषदेच्या बैठकीला जावा आणि आपल्या संघटनेचे प्रतिनिधित्व करा.

आदरणीय नानांच्या आदेशानुसार आम्ही ऐक्य परिषदेच्या धारावी, औरंगाबाद व मुंबई अशा विविध बैठकांना उपस्थित राहिलो. प्रत्येक चर्चा पाहिल्यानंतर मला एक प्रश्न पडला की आपली संघटना संपूर्ण महाराष्ट्रातील तालुका - गावापर्यंत पोहचलेली असताना या नवीन समिकरणाची समाजाला नक्की गरज आहे का ? ही मोट नक्की कुणासाठी आणि का बांधली जातेय ? बरं ज्यांना ऐक्य परिषदेच्या अध्यक्षपदाची स्वप्ने पदू लागली त्यांनी नको ते गलिच्छ राजकारण सुरु केले. बैठकीच्या आदल्या दिवशीच उद्याचे निर्णय ठरू लागले. कुणी काय बोलायचं ते आधीच ठरवू लागले. स्वतःची संघटना वाढवू शकत नसल्यामुळे मग दुसऱ्या संघटनेची लोक गोळा करून फक्त आपल्या हिताचे निर्णय घ्यावयाला लावले. शेवटी सायन येथील एका बैठकीत तर जाणीवपूर्वक नानांचे खचीकरण करण्याचा डाव आखला. ते सर्व नाना ओळखून गेले आणि बैठकीसाठी वेळ काढलेला असताना त्यांच्या कपटी कारस्थानापुढे नाना शांतपणे विचार करून म्हणाले की, समाजाचं भलं जर तुमच्या माध्यमातून होणार असेल तर खुशाल तुम्ही प्रतिनिधित्व करा मात्र खोरे आरोप करून माझीच नव्हे तर कोणत्याही चर्मकार नेत्यांची मानहानी करू नका असे सांगून बैठकीतून निघू गेले.

उगीच आपल्याच समाजबांधवांना त्रास होईल असे बोलण्यापेक्षा नाना बैठक सोडून निघू गेले. त्यावेळी मात्र उमाकांत डोईफोडेची व माझी चांगलीच पंचाईत झाली. तरीही नानांच्याच व्यापक दृष्टिकोनामुळे समाजहित पाहत नानांच्या आदेशाने आम्ही ती बैठक पूर्ण केली. नाना उलट काहीतीरी बोलावे असा प्रसंग काही नेत्यांनी निर्माण केला जेणेकरून नानांचा तोच शब्द पकडून राजकारण व नानांची बदनामी करता यावी. परंतु समाजाबद्दल आस्था व प्रेम

असलेल्या नानांनी कुणालाही न दुखवता सर्व सहन करत शांतपणे ऐकून घेतले. त्यावेळी पुन्हा एकदा नाना एक नेता व सक्षम नेतृत्व म्हणून मला भावले. ज्या ऐक्यात मोजून वीस लोक नसताना शिखर संघटनामुळे फुगा फुगवला. परंतु तो फुगा अल्पावधीतच फुटला. कारण बघता दुसरी ऐक्य परिषद उदयाला आली. नवे अध्यक्ष झालेल्या मेहकरच्या लक्षणराव युमरेनी काही करायच्या आधीच उल्हास वरपे या समाज बांधवाने तिसरी चर्मकार ऐक्य परिषद सरळ नोंदणीकृत करून प्रस्थापित नेत्यांची चांगलीच पंचाईत केली. नाही म्हटलं तरी वरेनी तिसरी ऐक्य परिषदेची मुहूर्तमेह मोठ्या हिमतीने रोवली.

आता म्हणे एका युवकाला ऐक्य परिषदेचे अध्यक्ष करून युवकांना आम्ही संधी दिली हे दाखविण्यासाठी पुन्हा राजकारण झाल्याचे दिसुन येते. मात्र, ही ऐक्य परिषद तीच आहे की चौथी ? हेच चर्मकार बांधवांना समजेनासे झाले. त्याबहूल समाजात अजूनही संप्रम निर्माण झाला आहे. अध्यक्ष कुणी व्हावे हा ज्याचा त्याचा प्रश्न असला तरीही एक महत्वाचा प्रश्न पडतो की, ज्यांची निवड केली ती व्यापक दृष्टिकोनातून की फक्त द्वेषातून ? असा प्रश्न सर्वसामान्य बांधवांना पडलेला आहे. दुसऱ्याचा एक डोळा घालविण्यासाठी स्वतःचे दोन्ही डोळे फोडून घेतलेल्या एका कथेतील व्यक्तीची तर गत झाली नाही ना ? सध्या समाजातील अनेक जण नव्या संघटना काढण्याच्या शर्यतीत धावत असताना आता या शिखर संघटनेच्या नावाने कुणी स्वार्थी ढोंगी स्वयंघोषित नेते राजकारण तर करत नाही ना याची खात्री प्रत्येकाने करून घ्यायलाच हवी. कारण तिथेही एक तथ्य आहे आणि ते मोठ्या मनाने स्वीकारावेच लागेल. ते सत्य म्हणजे आता जे काही शिखर संघटनेत आहेत ते सगळेच पूर्वी कधीतीरी आ. बबनराव घोलपांच्या छत्रांयेखाली तालमीत घडलेले आहेत. त्या सर्वाचे आदरणीय व्यक्तिमत्व हे फक्त नानांच आहेत हे अनेकांनी मला खाजगीत मान्य केले आहे. त्यामुळे हे सत्य कुणीही नाकारू शकत नाही. ज्यांना नानांनी त्यांच्या सामाजिक हिताच्या व संघटना वाढीच्या दृष्टिकोनातून केलेल्या चुकामुळे संघटनेतून हृदयपार केले आज तेच गलिच्छ व हीन दर्जाचे राजकारण करताना दिसत आहेत.

म्हणून मी चर्मकार समाजाच्या प्रत्येक घटकाला हाथ जोडून सांग इच्छेतो की, राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ ही देशातील सर्वांत मोठी चर्मकार संघटना असून त्यामध्ये सामील व्हावे. मी नानांचा अनुयायी म्हणून नव्हे तर एक चर्मकार बांधव व सुशिक्षित तरुण म्हणून विनंती करू इच्छेतो की खारे ऐक्य करायचेच अस

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ नागपूर आणि संत रविदास छात्रालय संस्थेच्या वतीने संत शिरोमणी गुरु रविदास आणि छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती उत्सव संपन्न

अमरावती (प्रतिनिधी) :

आज शुक्रवार दिनांक १९-०२-२०२१ला सकाळी ११-००वा. जगाला मानवता आणि समतेचा संदेश देणारे संत शिरोमणी गुरु रविदास महाराज आणि शुद्रातिशुद्रांच्या हाती शस्त्र देणारे, येतेचे राजे छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जयंतीच्या निमित्ताने रविदास छात्रालय हनुमान नगर नागपूर येथे कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष आणि छात्रालयाचे उपाध्यक्ष श्री ज्ञानेश्वर बसेशंकर यांनी अध्यक्षस्थान भूषविले. प्रमुख अतिथी म्हणून छात्रालयाचे संचिव श्री दामोदर चंगोले, संघटनेचे शहराध्यक्ष महादेव बिंझाडे, मुख्य सल्लागार राजेंद्र मालखेडे उपस्थित होते. आजचा नियोजित उपवर वधु परिचय मेळावा आणि 'रेशीमगाठी' 'परिचय पुस्तिका प्रकाशन सोहळा कोविड-१९ कारणाने मनपा नागपूर प्रशासनाने ५०पेक्षा जास्त

लोकांना कार्यक्रमात सहभागी होण्यावर बंदी घातल्याने रद्द करण्यात आला आहे.

जयंतीचा कार्यक्रम ५०पेक्षा कमी लोकांच्या उपस्थितीत करण्यात आला.

संचालन व आभार प्रदर्शन सचिव श्री ज्ञानेश्वर काकडे यांनी केले

कार्यक्रमाला पूर्व विदर्भ अध्यक्ष लिलाधर कानोडे, कार्याध्यक्ष अनिल काटोले, दिगंबर पिंपळकर, महिला आघाडी जिल्हाध्यक्ष उषा इंगळे, नीता काटोले, चंद्रकला घोडे, तारा बसेशंकर, प्रभाकर राजुकर, रामदास घोडे, फुलचंद मालाधरी, धनंजय लिपटे, नानाजी शिंगाडे, राजेंद्र काटोले, राजेश सोपानकर, राजकुमार डाहाके, विठ्ठल चरडे, डॉ सुरेश बसेशंकर, सूनील खोब्रागडे, आशिष ठोंबेर, वामन बोडखे, मधुकर चापके, प्रेम मुंदाफळे, रमेश धावंडे, महादेव घोडे प्रकाश कुहीकर दिलीप शेंडे, सुनील शेंडे, आशिष वानखेडे, मधुकर इंगळे, अशोक इंगळे, इ.

उपस्थित होते.

रायगड जिल्ह्याचा अभ्यासदौरा!

संत श्री रविदास जयंती उत्साहात संपन्न...

► अमरावती जिल्ह्यातील वाढघूळ गांवी साजरी झालेली संत रविदास जयंती...

सांगली जिल्हाध्यक्ष प्रभाकर चव्हाण यांना 'सुवर्णलक्ष्य राष्ट्रीय क्रीडा पुरस्कार'

बुलढाणा :

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाचे सांगली जिल्हा अध्यक्ष प्रभाकर डी. चव्हाण यांना नुकतेच मेजर ध्यानचंद क्रीडा परिषद, भारत यांच्यावतीने गौरविण्यात आले. १७ फेब्रुवारीला इचलकरंजी येथे पार पडलेल्या एका सोहळ्यात प्रभाकर चव्हाण यांना त्यांच्या क्रीडा क्षेत्रातील भरीव कामगिरीबद्दल

तसेच सध्या करीत असलेल्या सामाजिक कार्याबद्दल उपरोक्त संस्थेच्या वतीने गौरविण्यात आले. प्रभाकर चव्हाण हे महासंघाच्या माध्यमातून सांगली जिल्ह्यात समाजासाठी उल्लेखनीय कार्य करीत असून समाजाला तसेच राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाला त्यांच्या या यशाचा अभिमान वाटतो.

महासंघाच्या वतीने संत शिरोमणी गुरु रविदास महाराज यांच्या जयंती निमित्त नियोजन बैठकीत मानवत उत्सव समितीचे नियुक्ती जाहिर

मानवत प्रतिनिधी :

सालाबाद प्रमाणे या वर्षी ही आपण संत शिरोमणी रोहिदास महाराज जयंती उत्सव मोऱ्या उत्साहात साजरा करणार आहोत त्या अनुषंगाने काल रात्री श्री संजय अहिरे साहेब यांचा नवीन घरी समाज मिट्टिंग चे आयोजन राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ वतीने करण्यात आले होते.

या वेळी उपस्थित समाज बांधवांनी विचार विनीमय करून जयंती उत्सव कार्यक्रमची रुपरेखा ठवली व सर्वांन मते या वर्षी ही जयंती उत्सव समिती अध्यक्ष म्हणून श्री अनिल वाघ सरांना जयंती ची जबाबदारी सोपविला तसेच उपाध्यक्ष म्हणून श्री सुभाष चिमणकारे सर सचिव श्री नितीन ठाकरे सर व खजिनदार म्हणून श्री लक्ष्मण महाले यांची सर्वांना मते निवड करण्यात आली.

समाज मिट्टिंग मध्ये अधिकारी कर्मचारी संघटनेचे ता अध्यक्ष श्री संजय अहिरे श्री अशोक गवाणे सर (उप प्राचार्य किसान महाविद्यालय) श्री अनिल घुले (रिटायर्ड नगरपालिका कर्मचारी) श्री आनंद नेरकर (जिल्हा सदस्य.) युवा ता अध्यक्ष श्री मंगेश मोरे, सुकलाल साळुंखे सर, (ता सचिव) श्री रतिलाल मोरे (जिल्हा सदस्य) श्री कैलास कुंभकर (मेनेजर बुलठाना अर्बन बैंक) श्री सुधाम भालेराव (तहसील ऑफीस) श्री रविंद्र सावकारे सर (आयकर विभाग) श्री सुभाष गवळे सर, श्री शामकांत अहिरे सर, श्री सुधाकर बाविस्कर सर, श्री सतीष वाघ सर, श्री रविंद्र ठाकरे सर, श्री किरण विसावे सर श्री अमूर्तराज विसावे (फोरेस्ट कर्मचारी) श्री कैलास महाले (युवा उपाध्यक्ष) समाज बांधव उपस्थित होते...

सन्तोष पुरस्कर्ते संत रविदास

भारत हा प्रामुख्याने धर्मनिरपेक्ष गणराज्य म्हणुन जगाच्या स्मृतीपटलावर वावरत असला तरी त्यांचे वास्तविक सत्य हे भारतीय घटक राज्यामध्ये दडलेल्या विविध जातीयतेमध्ये दिसुन येते. आज आपल्या देशामध्ये प्रचंड जातीयता दिसुन येते. जगातील जवळ-जवळ १७० देशामध्ये आपणास असे आढळून येईल की, तिथे फक्त दोनच जाती आढळून येतील ते म्हणजे स्त्री आणी पुरुष! परंतु तेच भारत देशामध्ये ६६६६ एवढ्या प्रचंड जाती पाहण्यास मिळतील. जाता जात नाही ती जात असते जात ही माणसांच्या सभोवताली चिकटून बसलेली असल्याने जातीयतेचे गुंता आजवर सोडविणे कठीण झाले आहे आणी ते शक्यही नाही.

आम्ही जातीयतेच्या एवढ्या प्रचंड प्रमाणात आहारी गेलो आहे की, जात सोडल्याशिवाय आम्हाला कुठल्याही स्वरूपाचे कार्य करता येणे शक्य नाही. जणु जन्म घेताच त्या जातीचे जाळे आमच्या शरीराभोवती संरक्षण म्हणुन विणल्या जाते. जाती-जातीचे जाळे खूप दूरवर विस्तारलेले असताना त्यातून मार्ग काढावा यासाठी अनेक संत-महात्म्यांनी समतेचा, समानतेचा अंजेडा रोवला. त्यासाठी झटले, झगडले, स्वतःच्या प्राणांची आहुती दिली. अशा या समाजसुधारकांना आम्ही जातीयतेच्या रेषेमध्येच पुन्हा ओढलो, त्यामुळे मन सुन्न-सुन्न होत जाते. या संत-महात्म्यांच्या क्रांतीकारक महापुरुषांच्या कार्यामुळे भारतभुमी पवित्र झाली आहे. अशा अनेक संतांनी वेगवेगळ्या मार्गांनी विचार पेरण्याचे कार्ये केते; परंतु प्रत्येकाची ज्योत ही एकच असल्याचे दिसून येते. अशातीलच समाजाला कलाटणी देणारे नवप्रेरणा निर्माण करणारे संत म्हणजेच रविदास. मनुष्य रुपात अवतारित परमात्म्यांच्या या रुपाला संत किंवा संतगुरु नाव दिले जाते, असेच एक संत गुरु रविदास हे पण दैवी परंपरेचे एक अंग होते आणी मनुष्य जीवांच्या उद्घारकरिता कल्याणकरी कार्य करण्याकरिता या मनुष्य संसारात आले होते.

गुरु रविदासांचा जन्म विक्रम सवंत १४३३ इ.स. (१३७६) मध्ये माय पौर्णिमेस चंद्रवंशीय चर्मकार कुठूंबात झाला. संत रविदासांना रैदास, रेयीदास, रविदास, रोहिदास, रोहिदास अशा विविध स्वरूपी नावाने ओळखले जाऊ लागले. गुरु रविदास १४ व्या शतकातील त्या संत कवीच्या पंगतीतील एक अग्रक्रमांचे नाव आहे, ज्यांनी आपल्या सहज, सोप्या भाषेत भर्तीरासाची पावन गंगा वाहिली. ते बुध्द व कबीर यांच्या परंपरेतील महान व्यक्तीमत्व होते. मानवजीवासाठी समानतेचा संदेश त्यांनी दिला. गुरु रविदास हे जन्मजात संत होते. त्यांनी भक्ती आंदोलनात एक नवीन दिशा देऊन मानवकल्याण आणी समाजसुधारणेस असे स्वरूप दिले की, ज्यामुळे सामाजिक एकतेला वेगळी अशी प्रेरणाशक्ती मिळाली. ज्यामुळे केवळ जुन्या संस्कृतीचे रक्षण झाले नाही तर मानवतेचे रक्षण करणे देखिल सोपे झाले. शेवटी मानव मानव सर्व समान च्या भावनेने एक वेगळे कल्याणकारी क्रांतीचे रुप धारण केले. ते काळ हिंदू धर्मातील ब्राह्मणी व्यवस्थेच्या छळांनी व्यापलेला होता. शुद्रावर अन्याय, अत्याचार होत असत. जातीयवाद, उच्चवर्णीयता, स्फीटावाद, वर्षभेद, जीवेधेणी गुलामगिरी यामुळे सामान्यांचे जीवन जगणारी माणसं या त्रासाने व्यथीत होऊन मुत्यु स्वीकारत होती. अशा छळाच्या परंपरेत संत रविदासांनी वाचा फोडण्यास सुरवात केली. सर्व छळांनी व्यापलेला बहुजन समाज संत रविदासांकडे आशेच्या किरणाने पाहत होता.

आर पार ■ पान २ वरुन...

शकत नाही. राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ ही एकमात्र अशी संघटना आहे त्याचे पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांचे जाळे संपूर्ण देशभरात, महाराष्ट्राच्या कानाकोपन्यात पोहचले आहेत. पन्नास छोट्या मोठ्या संघटना मिळून जरी एखादा मेळावा घ्यायचे ठरवले तरीही फक्त एकट्या राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाचे फक्त पदाधिकारीच त्या संछेपेक्षा अधिक दहापाटीने जमण्याची क्षमता ठेवत आहे. आणि हे बुलढाण्याच्या आंदोलनात सर्वांनी अनुभवले आहे. मग समाजबांधवांनी इकडे तिकडे भरकटण्यापेक्षा राष्ट्रीय चर्मकार महासंघात सामील होऊन समाजाची सेवा केली तर चुकले कुठे?

चर्मकार समाजामध्ये जन्म झालेला असल्याने उदरनिर्वाहासाठी त्यांनी वडिलोपार्जित धंयात लक्ष दिले. तेथुनच त्यांनी ब्राह्मणांनी विविध जातीयतेमध्ये दिसुन येते. आज आपल्या देशामध्ये प्रचंड जातीयता दिसुन येते. जगातील जवळ-जवळ १७० देशामध्ये आपणास असे आढळून येईल की, तिथे फक्त दोनच जाती आढळून येतील ते म्हणजे स्त्री आणी पुरुष! परंतु तेच भारत देशामध्ये ६६६६ एवढ्या प्रचंड जाती पाहण्यास मिळतील. जाता जात नाही ती जात असते जात ही माणसांच्या सभोवताली चिकटून बसलेली असल्याने जातीयतेचे गुंता आजवर सोडविणे कठीण झाले आहे आणी ते शक्यही नाही.

संत रोहिदास महाराज खण्या अर्थी धर्मनिरपेक्षादी होते. हिंदू-मुस्लीम कुठल्याही समाजास सारखेच समजत असत. ते पुरोग्रामित्व विचारसमानीचे संत होते. त्यांना मंदिरांशी प्रेम नव्हते, ना मशिदीशी लगाव. त्यांना घृणा नव्हती ते फक्त आपल्या कार्यात ईश्वर शोधत होते. जातीयतेची गुलामगिरी नष्ट करण्यास संत रोहिदास महाराजांनी आयुष्यभर संघर्ष केला. माणसाला माणूस म्हणुन जगविणारी जातीयता रोहिदासांना नकोशी होती. उच्च-निचता, स्पृश्य-अस्पृश्य मानणरेच खेरे ढोऱी, लबाड असतात जो माणूस जाती-जातीमध्ये गुतलेला आहे, तो माणूस रोहिदासासोबत कधीच जोडल्या जाऊ शकत नाही. माणसाची माणुसकी कशाप्रकारे असायला हवी, यासाठी त्यांना जीवनभर आलेले अनुभव त्यांनी समाजप्रबोधनासाठी उपयोगात आणण्याचा प्रयत्न केला. अस्पृश्य समाजात जन्म घेतल्याने ब्राह्मण पंडीतांनी त्यांना गंगेचे स्नान करू दिले नाही तसा प्रयत्न केला तरी जीव गमवावा लागेल, अशी धमकी त्यांच्या काळजात खोलवर रुतून बसली. जातीयता संपल्याशिवाय समाजाचा विकास साधता येणार नाही कारण जात ही ऐवाद्या महाभंकर रोगासारखी आहे. जातकुजात जन्म, जात, वंश यालाच काही महत्त्व नसून आम्ही सगे सोये आहोत. जात-परजातीचा माणूस इथे कोणीच नाही. आपल्या कार्यामुळे च आपण लहान मोठे होत असतो. सगळेच जीव एका चामड्यापासून बनले आहे. प्रत्येक जीवात हाळ, मास आहे, सर्व समसमान असतांनी ही जातीयतेची दीरी कशासाठी? का म्हणून आम्ही जातीची बंधने लादू घ्यायची असे ते नेहमी सांगत असत. संत रोहिदासांनी ब्राह्मण पंडीतांसोबत सतत वैचारिक संघर्ष केला आणी मानव धर्माचा प्रचार प्रसार केला. ब्राह्मण, मौलवी, शेख सगळी मानवजात समान असल्याने ते समतेचे पुरस्कर्ते ठरतात. समता स्वातंत्र्य व बंधुभावाची स्थापना करणारा तत्त्ववेत्ता म्हणजेच संत रोहिदास महाराज होय. त्यांच्या १८१ वर्षांच्या कालावधीमध्ये त्यांनी ४१ साखीया, ११७ पदे आणी २०० हून अधिक ओव्या अशाप्रकारे साहित्य निर्मिती केली तरी समाज त्यांच्या पासुन वंचित राहिला आज संत कबीर, गौतम बुध्द यांच्या विचारांबोरेर रोहिदासाच्या विचारांची समाजाला गरज आहे. ते समाजाला जास्त प्रेरणादायी ठरू शकतात. कारण ते सर्वांचे मार्गदर्शक मोठ्या बंधुसारखे संत होते. अशा या महान दिव्यात्म्यास कोटी कोटी शतश: प्रणाम!

■ निलेश र. जामठे

जिल्हाध्यक्ष :

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघ, अमरावती
मो.न.१०११३१६७९४

तेहा माझी समस्त चर्मकार बांधवांना नम्र विनंती आहे की, आपापल्या संघटनेच्या माध्यमातून निश्चितत्व समाजाची सेवा करा, मात्र ऐक्य परिषदेचे राजकारण स्वतःच्या हितासाठी / स्वार्थासाठी करू नका. अन्यथा समाज तुम्हाला कधीच माफ करणार नाही.

जय रविदास! जय भीम!!

■ डॉ. शांताराम कारंडे

मोबाइल नं. ९८२०९५८८८५

dr.shantaramkarande@gmail.com

गाळण बु ग्रामपंचायत च्या सरपंच पदी श्री राजेंद्र सावंत यांची निवड गेल्या ४० वर्षांनंतर चर्मकार समाजास न्याय मिळाला असे मत चर्मकार समाजाचे पाचोरा तालुक्यातील युवा नेतृत्व श्री अनिलभाऊ सावंत यांची व्यक्त केले चर्मकार समाजाचे तसेच दलित व गावांचा विकास हेच माझे ध्येय राहणार असे मत नवनिर्वाचित सरपंच श्री राजेंद्र सावंत यांची व्यक्त केले

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाच्या प्रयत्नातुन स्टॉल वाटप

माजलगाव | वाराहार

येथील चर्मकार बांधवाना आपला

व्यवसाय सुरु करण्या साठी ३०/

१/२०२१ रोजी उनवने साहेब

समाज कल्याण बीड यांच्या

सहकायने माजलगाव येथे शिल्क

असलेले स्टॉल राष्ट्रीय चर्मकार

महासंघाच्या पाठ पुराव्या मुळे सर्व

स्टॉल गट्टी कामगारास वस्तीग्रह

अध्यक्षक राऊत मॅडम व जिल्हा

अध्यक्ष नानासाहेब घोडके, युवा

जिल्हा अध्यक्ष राजेश जाधव,

तालुका अध्यक्ष सुभाष कांबळे

यांच्या हस्ते वाटप करण्यात आले

त्यावेळेस वस्तीग्रहातील कर्मचारी आणि सीताराम सोनवने, भीमराव गायकवाड, प्रकाश वाघमोडे उपस्तीत होते त्यांमुळे गट्टी कामगार बांधवात समाधान व्यक्त होत आहे नानासाहेब बोडके समाजासाठी काम करीत असल्यामुळे समाज बांधव यांचे आभार मानत आहे

महासंघाचे महासचिव उमाकांत डोईफोडे यांची
देशभक्त रत्नापाण्णा कुंभार मागासवर्गीय
सूतगिरणीला सदिच्छा भेट

राष्ट्रीय चर्मकार महासंघाचे महासचिव उमाकांत डोईफोडे यांची अशोकराव माने यांच्या देशभक्त रत्नापाण्णा कुंभार मागासवर्गीय स